

SERAMİKTE JEOLojİK BİR MİRAS: İGNİMBRİTİN RENK VE DOKU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ VE DÖNGÜSELLİĞİ

Deniz KURTAY

Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı, d.yardimci01@gmail.com, ORCID:0000-0002-3800-8759

Yusuf Ziya HALEFOĞLU

Doç. Dr. Çukurova Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, yhalefoğlu@gmail.com, ORCID:0000-0001-9871-0956

Kurtay Deniz ve Halefoğlu Ziya Yusuf. "Seramikte Jeolojik Bir Miras: İgnimbritin Renk ve Doku Üzerindeki Etkileri ve Döngüsellliği". idil, 120 (2025/5): s. 761–772. doi: 10.7816/idil-14-120-02

ÖZ

Renk, seramik formların ve yüzeylerin en dikkat çekici unsurlarından biri olup, özellikle sırların pişirme sürecinde geçirdiği kimyasal reaksiyonlar sonucunda ortaya çıkmaktadır. Seramik yüzeylerde algılanan doku ise, hem fiziksel olarak hissedilebilen hem de görsel olarak deneyimlenebilen bir özellik olup, eserin karakterini belirleyen temel unsurlardan biridir. Yüzeyde oluşturulan dokular, malzemenin işleme yöntemlerine, uygulanan tekniklere ve pişirme süreçlerine bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir. Seramik form ve yüzeylerde renk ile doku, birbirinden bağımsız gibi görünmekle birlikte, eserin estetik ve bütünsel yapısını oluşturan temel bileşenler arasında yer almaktadır. Bu çalışma kapsamında, seramik yüzeylerde ignimbrit hammaddesi kullanılarak alternatif renk ve doku etkileri araştırılmış ve malzemenin döngüsel kullanımına odaklanılmıştır. Volkanik kökenli bir malzeme olan ignimbrit, bileşiminde bulunan demir oksit ve silikat mineralleri sayesinde seramik yüzeylerde doğal pigment olarak işlev görmektedir. Çalışmada üretilen seramik formlar, öncelikle 900 °C’de bisküvi pişirmesine tabi tutulmuş, ardından ignimbrit boyar maddesi yüzeye püskürtülerek 1200 °C’de ikinci pişirim gerçekleştirilmiştir. Bu süreç sonucunda, ignimbritin seramik yüzeylerde noktasal dokular oluşturduğu ve renk geçişlerinde doğal varyasyonlar sağladığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, döngü kavramı çerçevesinde ele alınan özgün formlar, malzemenin dönüşüm sürecini görünür kılarak, seramik sanatındaki estetik ve kavramsal derinliği de vurgulamaktadır. Bu bağlamda, ignimbrit hammaddesinin seramik sanatındaki potansiyelini ortaya koymanın yanı sıra, doğal malzemeler kullanılarak gerçekleştirilen alternatif yüzey arayışlarına da katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Renk, Doku, İgnimbrit, Döngü

Makale Bilgisi:

Geliş: 16 Temmuz 2025

Düzeltilme: 21 Eylül 2025

Kabul: 24 Eylül 2025

© 2025 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Yapılan literatür incelemeleri, ignimbrit hammaddesi üzerine daha önce gerçekleştirilen ön çalışmalara işaret etmekte olup, söz konusu konu yüksek lisans tezinde ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır (Yardımcı, 2019). Bu makalede, ignimbrit hammaddesinin seramik sanatında yalnızca renk ve doku bakımından özgün sanatsal üretimlere imkân tanıyan bir araç olarak kullanımına odaklanılmış ve bu malzemenin döngüsel yapısının, özellikle renk ve doku üzerindeki etkileri detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Seramik sanatı, tarih boyunca insan kültürünün derin izlerini barındıran bir disiplin olmanın yanı sıra, malzeme ile form arasındaki ilişkiden beslenen geniş bir estetik ifade alanı sunmaktadır. Özellikle doğal malzemelerin çağdaş seramik sanatında yaratıcı biçimde değerlendirilmesi, sanatçılara hem çevresel hem de kültürel anlamlar içeren eserler üretme fırsatı sağlamaktadır. Bu bağlamda, volkanik bir kayaç türü olan ignimbritin seramik sanatıyla bütünleşmesi, çevre ile olan bağları güçlendiren ve estetik açıdan derinlikli anlatılar ortaya koyan önemli bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

Seramik sanatında renk ve doku, eserin estetik niteliklerini ve anlatım gücünü belirleyen temel unsurlar arasında yer almaktadır. Renk olgusu, genellikle sırların pişirme sürecinde geçirdiği kimyasal reaksiyonlar neticesinde ortaya çıkarken, doku ise hem görsel hem de dokunsal açıdan eserin yüzey karakterini biçimlendiren önemli bir faktördür.

Doğal dönüşüm süreçleri ve malzemenin yeniden kullanımı, seramik sanatında kritik bir yer tutmaktadır. Volkanik patlamalar sonucu meydana gelen ignimbrit, doğadaki yıkım ve yeniden oluşum döngüsünü temsil eden bir kayaç türü olup, seramik yüzeylerde boya malzemesi olarak değerlendirildiğinde, pişirme sürecindeki renk dönüşümleri ve dokusal etkileriyle doğadaki döngülerin sanatsal bir dille yeniden üretimini mümkün kılmaktadır. Böylece, ignimbritin seramikle etkileşime geçtiği noktada, doğa ile sanatın iç içe geçtiği döngüsel bir yaratım süreci ortaya çıkmaktadır.

Döngü kavramı, evrendeki madde ve zamanın sürekli etkileşimi bağlamında ele alınmış ve Big Bang teorisi çerçevesinde değerlendirilmiştir. Madde ile düşünce arasındaki bağı vurgulayan bu kavram, ignimbritin doğal bir hammadde olarak boya paletine dönüşmesiyle seramik sanatına entegre edilmiştir. Bu araştırma, ignimbritten elde edilen boyar maddelerin seramik yüzeylerde meydana getirdiği renk ve doku farklılıklarını, döngü kavramı çerçevesinde ele alarak değerlendirmektedir. Çalışmada, gri-bej, sarı, turuncu ve koyu kahverengi-siyah gibi farklı tonlardaki ignimbrit türlerinin seramik yüzeylerde oluşturduğu dokusal varyasyonlar incelenmiş ve bu malzemenin sanatsal bağlamda kullanımına yönelik özgün yorumlamalar yapılmıştır.

İgnimbrit

Türkiye, aktif volkanizma bakımından zengin bir ülkedir ve geniş bir alanda volkanik kayaçlara sahiptir. Bu kayaçlar sınıflandırıldığında, volkanitler, proklastikler ve ignimbritler oldukça yaygın şekilde görülmektedir (Yardımcı, 2019, 1).

İgnimbrit, yer bilimcilerinin sınıflandırmalarına göre farklı özellikler gösteren bir volkanik kayaç olarak tanımlanmaktadır.

Türkiye'deki proklastik kayaçlar yaygın olup, çoğunlukla petrografi ve jeokimya açısından incelenmiştir. İgnimbrit, bazı araştırmalarda kaynaklaşmış tüf, bazı araştırmalarda ise piroklastik akımlarla oluşmuş çökel kayaç olarak tanımlanmaktadır (Akbulut, Demir, & Güngör, 2015).

İgnimbrit, volkanik patlamalar sırasında havaya savrulan ve yere düştüğünde hızla katılaşan tüf ve lav parçalarının birleşmesiyle oluşan bir kaya türüdür. Genellikle büyük volkanik patlamalar sonucu meydana gelmektedir. Volkanik patlamalar sırasında püsküren malzemeler, atmosferde hızla yayılır ve yere düştüğünde yoğun bir kül akımı oluşturur. Bu akımın içerisinde bulunan tüf ve lav parçaları, yüksek sıcaklık ve basınç altında birleşerek İgnimbrit adı verilen kayayı oluşturmuştur. Gözenekli yapısı nedeniyle hafif ve işlenebilir bir malzeme olan ignimbrit, doğal pigmentler açısından zengindir. Bu özellikleri sayesinde seramik sanatında hem renk katkısı hem de doku yaratma amacıyla kullanılmaktadır.

Görsel 1: İgnimbirt ocağından görüntü, ignimbrit tabakası (Yardımcı, 2019:6).

İgnimbritin kimyasal bileşimi büyük ölçüde silis içermektedir. İçeriğinde feldispat, kuvars ve diğer silikat minerallerinin yanında renklendirici olarak hematit (Fe_2O_3) bulunmaktadır.

Hematit, Fe_2O_3 formülüne sahip yaygın bir demir oksit olup, kırmızı, kahverengi veya siyah renkte olabilen demir içerikli bir mineraldir. Kayaçlarda ve topraklarda yaygın olarak bulunmaktadır (Karasu, B., & Sarıcaoğlu, B., 2019, s144). İgnimbrit, hematit içeriğine bağlı olarak, gri, beyaz, pembe, sarı ve kahverengi tonlarında bulunabilmektedir. Doku olarak homojen görünümlü olmasına rağmen, içerisinde bazen iri kristaller ve kaya parçacıkları içermektedir.

İgnimbritin Renk ve Doku Üzerine Etkisi

İgnimbritin seramik sanatında kullanımı, özellikle renk ve doku açısından önemli etkiler yaratmaktadır. Doğal olarak gri-bej, sarı, turuncu ve koyu kahve-siyah tonlarında olabilen ignimbrit, içerdiği mineraller nedeniyle farklı renk varyasyonları da gösterebilir. Bu mineral yapısı, pişirme sürecinde renk değişimlerine ve dokusal farklılıklara yol açarak her seramik eserini eşsiz kılmaktadır. İgnimbritin seramik yüzeylerinde yarattığı bu renk ve doku değişimleri, seramik eserlerde zengin bir palet oluşturarak izleyiciye doğallık, zamansızlık ve jeolojik bir derinlik hissi vermektedir. Ayrıca, ignimbritin pişirme sürecindeki dönüşümleri, sanatçılara özgün ve dinamik ifade biçimleri geliştirme imkânı sunmaktadır. Volkanik kökenli olan bu kayaç, içerdiği mineraller ve mineral bileşimleri sayesinde her seramik eserinin dokusal ve renksel olarak benzersiz olmasını sağlayarak, sanatçının yaratıcı süreçlerine ve özgün ifade biçimlerine farklı boyutlar kazandırmıştır.

1. Renk Üzerindeki Etkiler

Renkler, insan yaşamında hayal gücü ve soyut düşüncenin bir yansıması olarak farklı anlamlar kazanmış, bireyin çevresini algılama biçimini derinlemesine etkilemiştir. İnsan, doğayı renkli bir bütünlük içinde gözlemlediğinde, bu farkındalığı içselleştirmiş ve rengin zihnindeki varlığını çeşitli kültürel ve sanatsal pratiklerde somutlaştırmıştır. Bu bağlamda renk, insan zihninde yaratıcı düşüncüyü harekete geçirerek sanatın temel öğelerinden biri haline gelmiştir (Balyemez, M. A., & BAŞKIRKAN, H, 2021, 88).

Seramik yüzeylerinde kullanılan renk, yalnızca biçime estetik bir katkı sağlamakla kalmayıp aynı zamanda sanatsal ve anlatsal bir değer üretmektedir. Rengin kontrollü ve bilinçli kullanımı, biçimle bütünleşerek estetik uyumu güçlendirmekte ve eserin anlam dünyasını derinleştirmektedir.

İgnimbrit, pişirme sürecine bağlı olarak farklı renk tonlarına bürünebilen bir malzeme olup, sıcaklık derecesi ve oksidasyon koşullarına bağlı olarak kahverengi, kırmızı, sarı, yeşil ve zaman zaman gri tonları gösterebilmektedir. Bu renk değişimleri, ignimbritin lav ve külün birleşimiyle oluşan mineralojik yapısının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla, ignimbritin seramik sanatında renk kaynağı olarak kullanımı, doğal süreçlerin ve jeolojik oluşumların sanatsal bir yüzeyde yeniden yorumlanmasına olanak tanımaktadır.

Seramik sanatında ignimbritin renk varyasyonları, doğanın evrimsel süreçlerini görsel olarak temsil eden önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, renk geçişleri sanatçının eserlerinde doğanın dinamik döngülerini ifade etmesini sağlayan estetik bir araç niteliği taşımaktadır. Örneğin, kahverengi tonları, volkanik

patlamaların neden olduğu sıcaklık ve basınç değişimlerini yansıtırken, sarı ve yeşil tonları doğadaki yeniden doğuşu ve dönüşümü simgelemektedir. Böylelikle, ignimbritin seramik yüzeylerdeki renk değişimleri, doğa ve sanat arasındaki ilişkiyi kavramsal bir çerçevede bütünleştirerek estetik ve anlam katmanları oluşturmaktadır.

2. Doku Üzerindeki Etkiler

Doku, seramik form ve yüzeyi üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olup, renk ve ışıkla etkileşime girdiğinde izleyicide kaba, sert, yumuşak, parlak veya mat gibi çeşitli algısal ve duyuşsal deneyimler uyandırmaktadır.

Seramik sanatında doku, diğer sanat disiplinlerinde olduğu gibi doğadan ilham almakta; malzeme çeşitliliği ve sınırsız teknik olanaklarla birleşerek geniş bir ifade alanı sunmaktadır. Seramiğin güçlü dokunsal yönü, doku kavramının sanatsal üretimlerde sınırsız biçimlerde yansımaya olanak tanımaktadır. Kil, seramik sanatçısının tasarımını biçimsel olarak şekillendirirken, aynı zamanda dokunsal bir deneyim sunarak sanatçının malzemenin geniş kullanım potansiyelini keşfetmesini sağlamaktadır (Aşan Yüksel, 2014, 1).

Seramik form ve yüzeylerinde doku, yüzeylerin hem görsel hem de dokunsal niteliklerini belirleyen temel bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Seramik eserlerde görsel ve dokunsal doku, sanat nesnesinin estetik, işlevsel ve duygusal yönlerini tanımlayan iki ana kavramdır. Görsel doku, eserin nasıl algılandığını belirlerken, dokunsal doku ise eserin fiziksel temas yoluyla nasıl hissedildiğini ifade etmektedir. Sanatçılar, bu iki temel kavramı bilinçli bir şekilde kullanarak eserlerine derinlik, karakter ve anlam kazandırmaktadır. Görsel ve dokunsal dokuların bütünleşmesi, seramik eserlerin izleyici ile olan etkileşimini güçlendirmekte ve sanatçının yaratıcı vizyonunu etkili bir biçimde iletmesini sağlamaktadır.

İgnimbrit, kumlu ve zaman zaman iri taneli bir yapıya sahip olması nedeniyle seramik yüzeyinde dikkat çekici dokusal özellikler oluşturabilmektedir. Bu doğal taneli yapı, pişirme süreciyle daha belirgin hale gelmekte ve eserin yüzeyine özgün bir dokusal zenginlik katmaktadır. İgnimbritin kendine özgü granüler yapısı, seramik yüzeylerinde güçlü bir dokusal etki yaratarak eserin estetik karakterini pekiştirmektedir. Bu özgün doku seramik yüzeylerde doğal bir hareket ve dinamizm oluşturmaktadır.

Ayrıca, ignimbritin doku üzerindeki etkileri, pişirme sürecinde farklı sıcaklık ve atmosfer koşullarına maruz kalmasına bağlı olarak değişkenlik göstermekte; yüzeyde soyulmalar, çatlaklar veya kabarmalar gibi çeşitli dokusal oluşumlar meydana getirmektedir. Bu durum, seramik yüzeylerinde doğanın sürekli değişen ve dönüşen yapısını yansıtan organik bir etki yaratmaktadır. Bu doğal dokusal oluşumlar sanatsal bir anlatım aracı olarak kullanılarak eserlere hem estetik bir derinlik hem de kavramsal bir anlam katmaktadır.

İgnimbrit Hammaddesi ile Seramik Sanatında Döngü Kavramının İlişkisi

İgnimbrit, volkanik patlamalar sonucu oluşan bir kayaç olup, doğanın sürekli yenilenme ve dönüşüm süreçlerini temsil etmektedir. Volkanik patlamalar, doğada yıkıcı bir güç olarak ortaya çıkmakla birlikte, zaman içinde doğanın kendini yeniden yapılandırmasını sağlayan bir dönüşüm sürecini de beraberinde getirmektedir. Bu süreç, döngü kavramıyla doğrudan ilişkilendirilmekte ve doğadaki maddesel dönüşümlerin sanat pratiğinde nasıl yeniden üretildiğine dair önemli bir çerçeve sunmaktadır. Seramik sanatında, doğadan elde edilen hammaddelerin dönüştürülerek sanatsal formlar haline getirilmesi, bu döngüsel sürecin bir uzantısı olarak değerlendirilebilir.

Sanatçı, ignimbriti hammadde olarak kullanarak seramik yüzeylerinde doğanın dönüşüm süreçlerini estetik bir yaklaşımla yeniden yorumlamaktadır. Doğadan elde edilen bu malzeme, biçimsel ve yüzeysel özellikleriyle sanat eserlerinde döngü kavramının görsel ve dokunsal bir yansımaya imkân tanımaktadır. İgnimbritin seramik sanatında kullanımı, doğadaki yıkım ve yeniden doğuş temalarını sanatsal bir dile dönüştürerek, malzemenin evrimini seramik yüzeylerde somutlaştırmaktadır. Özellikle, sanatçının ignimbriti boyar madde olarak kullanması hem malzemenin kimyasal dönüşümünü hem de doğanın zaman içindeki değişken yapısını seramik yüzeylerde ifade etmeye olanak sağlamaktadır.

Pişirme süreci, ignimbritin hem renk hem de doku açısından dönüşümünü ortaya koyarak, doğanın sürekli değişen yapısını seramik yüzeylerde görselleştirmektedir. Yüksek sıcaklık ve oksidasyon gibi etkenler, ignimbritin seramikle birleşiminde yeni dokusal ve renk değişimlerine yol açarak, doğal döngülerin sanatsal bir perspektifle yeniden üretilmesine imkân tanımaktadır. Bu bağlamda, ignimbritin seramik sanatına entegrasyonu, doğa ve sanat arasındaki ilişkiyi güçlendirerek, malzemenin dönüşüm sürecini sanatsal bir yaratım pratiğine dönüştürmektedir. Böylece, sanatçı tarafından ignimbritin hammadde olarak kullanımı, yalnızca estetik bir yüzey etkisi yaratmakla kalmayıp, aynı zamanda doğanın döngüsellliğini seramik sanatında kavramsal bir unsur olarak öne çıkarmaktadır.

BULGULAR VE YORUM

İgnimbrit Hammaddesi Üzerinden Döngü; Şiddet ve Doğurganlık İlişkisi

Döngü kavramı, doğanın sürekli değişen ve dönüşen yapısını temsil etmekle birlikte, ignimbrit hammaddesi üzerinden şiddet ve doğurganlık olgularıyla da ilişkilendirilmektedir. Volkanik patlamalar, doğadaki en yıkıcı güçlerden biri olarak şiddeti temsil ederken, zamanla bu toprakların verimli hale gelmesi doğurganlık kavramını simgelemektedir. Bu bağlamda, doğadaki yıkım ve yeniden doğuş süreçleri, seramik sanatında ignimbritin kullanımıyla metaforik bir anlatıya dönüşmektedir. Sanatçı, bu doğal malzemeyi seramik yüzeylerde boyar madde olarak kullanarak, doğanın üretkenliğini ve yıkımın ardından gelen yaratım sürecini sanatsal bir perspektiften ele almaktadır.

İgnimbritin seramik sanatındaki kullanımı, geçmişteki kaosu bugüne yansıyan izlerini taşıırken, gelecekteki yaratım ve dönüşüm süreçlerine de işaret etmektedir. Yıkımın malzemeye dönüşmesi, malzemenin sanata evrilmesi ve sanatın gelecekte yeniden anlam kazanması, döngüsel bir anlatı oluşturarak zamanın iç içe geçen katmanlarını görünür kılmaktadır. Böylece şiddet ve doğurganlık kavramları, sanat pratiği aracılığıyla birbirine bağlı, dönüşümlü ve iç içe geçen bir yaratım sürecine dönüşmektedir.

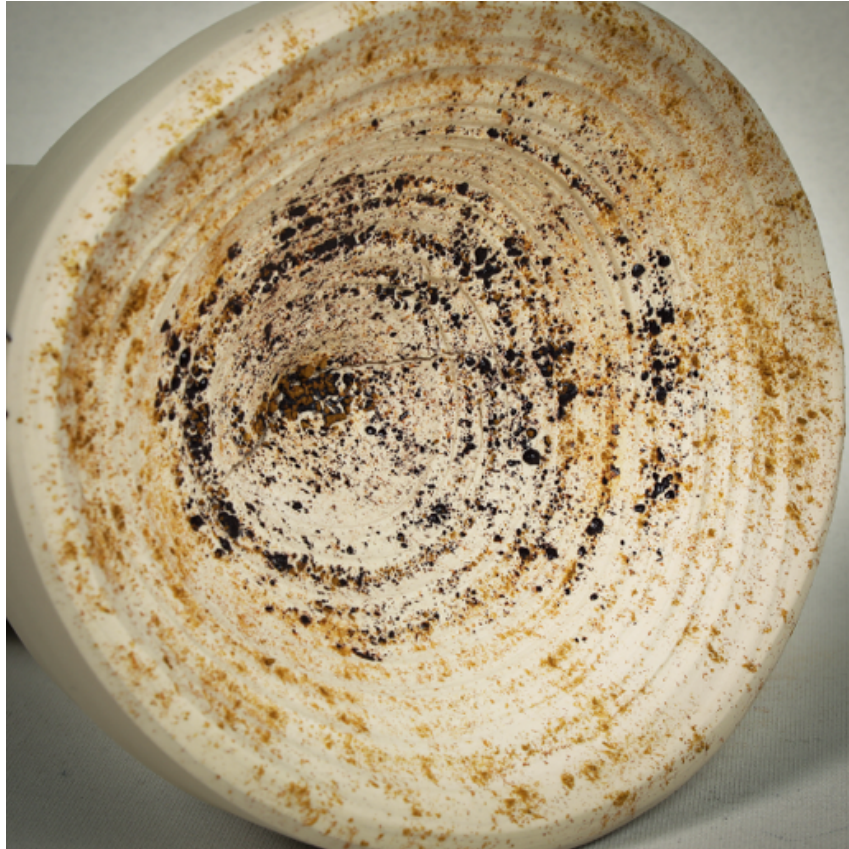
Volkanik patlamaların doğadaki yıkıcı gücü ile ignimbritin seramik sanatındaki kullanımının metaforik anlamı, şiddetin zaman içindeki izlerini ve etkilerini görünür kılmaktadır. İgnimbritin seramik yüzeylerde oluşturduğu renk ve dokular, doğadaki yıkımın kalıcı etkilerini somutlaştırarak, şiddetin sanatsal bir dil aracılığıyla ifade edilmesini sağlamaktadır.

Bu döngüsel yapı, girdap metaforu üzerinden daha da belirgin hale gelmektedir. Girdap, güçlü, kaçınılması zor bir hareketi simgelerken, sanatçının seramik yüzeylerinde dıştan merkeze doğru sıçrattığı boyar maddeler, şiddetin döngüsel doğasını temsil eden bir anlatı sunmaktadır. Sanatçı, boyar maddeyi bir metafor olarak kullanarak, girdabın içine çekilen nesneleri şiddet mağdurları ve şiddeti uygulayanlar olarak yorumlamıştır. Girdabın merkezine doğru sürüklenen nesneler, kaçışın neredeyse imkânsız olduğunu vurgularken, merkezde oluşan çatlaklar, şiddetin yarattığı geri dönüşü olmayan izleri gözler önüne sermektedir. Siyah renkli boyar madde şiddet mağdurlarını, sarı renkli boyar madde ise şiddeti uygulayanları temsil etmektedir. Bu döngü, sürekli tekrarlanan bir yapı içinde varlığını sürdürmekte ve hem mağdurların hem de faillerin bu şiddet sarmalından kurtulmasının zorluğunu göstermektedir (Şekil 2, Şekil 3, Şekil 4, Şekil 5).

Çalışmalarda porselen çamur kullanılmıştır. Elle şekillendirme ve çamur tornasında şekillendirme yöntemi ile eserler yapılmıştır. 900 °C' de bisküvi pişirimi yapılmıştır. Boyar maddelerin sıcaklık aralığı olan 1200 °C'de ikinci pişirim yapılmıştır. Renk ve doku etkileri metaforik olarak yorumlanmıştır (Şekil 2, Şekil 3, Şekil 4, Şekil 5).

Görsel 2: Girdap 1, Porselen çamur, Karışık Teknik, 1200 °C

Görsel 3: Girdap 1, Porselen çamur, Karışık Teknik, Ayrıntı, 1200 °C

Görsel 4: Girdap 2, Porselen çamur, Karışık Teknik, 19x26 cm, 1200 °C

Görsel 5: Girdap 2, Porselen çamur, Karışık Teknik, Ayrıntı, 19x26 cm, 1200 °C

Volkanik patlamaların yıkıcı etkisi kısa vadeli olsa da, zamanla bu patlamaların gerçekleştiği toprakların doğurgan hale geldiği ve yeni yaşam formlarına zemin hazırladığı gözlemlenmiştir. Bu süreç, doğanın kendini yenileme kapasitesini ve yıkımın ardından gelen yaratım döngüsünü temsil etmektedir. Doğurganlık, bu bağlamda

yalnızca biyolojik bir olgu değil, aynı zamanda doğanın kendini sürekli yeniden üretebilme yetisi olarak ele alınmaktadır. Seramik sanatında ignimbritin kullanımı, doğadaki yok oluşların ardından yeni bir yaratım sürecinin başladığını simgelemekte ve bu dönüşüm sürecini sanatsal bir bağlamda yeniden yorumlamaktadır.

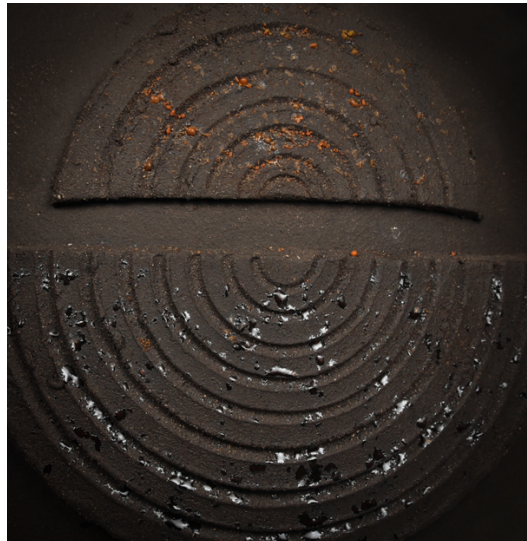
Sanatçı, ignimbriti yalnızca bir hammadde olarak değil, aynı zamanda boyar madde olarak kullanarak, kadın uzuvlarından esinlendiği özgün yüzeyler ve formlar üretmiş, böylece doğanın üretkenliğini sanatsal bir metaforla yeniden canlandırmıştır. İgnimbritin seramik yüzeylere kazandırdığı renk ve dokusal zenginlik, doğanın sürekli evrimini ve yenilenme sürecini görselleştirmekte, böylece doğurganlık kavramı yalnızca form üzerinden değil, yüzeyin fiziksel nitelikleri aracılığıyla da yorumlanmaktadır.

Sanatçı, bu formları döngüsel hareketlerle pekiştirerek, eserlerinde doğanın sürekliliğini ve dönüşümünü vurgulamış, bu hareketler üzerinde kullandığı boyar maddelerle doğurganlığı metaforik bir anlatım diliyle ifade etmiştir. Yenilenme ve yaşamın sürekliliğini temel alan bu döngüsel yapı, hem doğanın hem de insan yaşamının yaratıcı ve dönüştürücü gücünü sanat aracılığıyla görünür kılmaktadır. Böylece ignimbrit, seramik sanatında yalnızca bir malzeme olmanın ötesine geçerek, doğanın şiddet, yıkım ve yeniden doğuş süreçlerini iç içe geçmiş bir anlatı içinde yansıtan kavramsal bir öğeye dönüşmektedir.

Bu döngüsel hareketler üzerine yüzeysel ısıtılar ve optik yansımalar renkli ve renksiz cam granüller kullanılarak farklı kombinasyonlar sağlanmıştır. 900 °C'de bisküvi pişirimi yapılmıştır. Boyar maddelerin ve granüllerin sıcaklık aralığı olan 1200 °C'de ikinci pişirim yapılmıştır. 1200 °C'de sıcaklıktaki döngüsel hareketler üzerinde, yer yer boyar maddelerin yüzeyde bıraktığı metalik renk ve doku metaforik olarak doğurganlık üzerinde yorumlanmıştır (Şekil 6, Şekil 7, Şekil 8, Şekil 9, Şekil 10, Şekil 11).

Görsel 6: Kadın 2, Siyah Heykel Çamuru, Karışık Teknik, 45x20 cm, 1200 °C

Görsel 7: Kadın 2, Siyah Heykel Çamuru, Karışık Teknik, Ayrıntı, 45x20 cm, 1200 °C

Görsel 8: Kadın 3, Barcino grey sculpture çamur, Karışık Teknik, 37x19cm, 1200 °C

Görsel 9: Kadın 3, Barcino grey sculpture çamur, Karışık Teknik, Ayrıntı, 37x19cm, 1200 °C

Görsel 10: Kadın 5, Siyah Heykel Çamuru, Karışık Teknik, 45x20 cm, 1200 °C

Görsel 1: Kadın 5, Siyah Heykel Çamuru, Karışık Teknik, Ayrıntı, 45x20 cm, 1200 °C

Sonuç

Bu çalışmada, ignimbrit hammaddesinin seramik sanatında kullanımına dair estetik ve kavramsal yaklaşımlar incelenmiş, malzemenin doğurganlık ve şiddet kavramlarıyla ilişkilendirilerek sanatsal bir anlatı oluşturduğu ortaya konmuştur. İgnimbrit, volkanik patlamalar sonucu oluşan ve zamanla doğanın yeniden şekillenmesiyle verimli hale gelen bir kayaç olarak, doğadaki yıkım ve yeniden doğuş döngüsünü simgelemektedir. Seramik sanatında bu malzemenin kullanımı, yalnızca teknik bir yenilik değil, aynı zamanda sanatçının doğanın dönüşüm süreçlerini eserlerine aktarma çabasının bir yansımasıdır.

Sanatçının ignimbriti boyar madde olarak kullanarak oluşturduğu yüzeyler ve formlar, doğanın üretkenliğini ve sürekliliğini vurgularken, aynı zamanda döngüsel hareketlerle yıkımın ardından gelen yeniden doğuş temasını pekiştirmektedir. Renk ve doku değişimleri, yalnızca malzemenin fiziksel özellikleriyle değil, aynı zamanda sanatçının kavramsal yaklaşımıyla da şekillenmiş, doğanın sürekli yenilenme süreci sanatsal bir yorumla ifade edilmiştir.

Pişirme sıcaklığı ve oksidasyon koşullarına bağlı olarak ignimbritin seramik yüzeylerde oluşturduğu kahverengi, siyah, sarı, turuncu, yeşil ve gri tonları, doğadaki mineral değişimlerinin sanatsal bir yansımasıdır. Bu renk varyasyonları, doğada zaman içinde meydana gelen kimyasal ve fiziksel değişimlerin bir sonucu olarak seramik yüzeylerde de gözlemlenmekte, böylece doğanın evrimsel süreci sanatsal bir anlatıya dönüşmektedir. Aynı zamanda ignimbritin kumlu ve granüler yapısı, seramik yüzeylerde zengin dokusal etkiler yaratmakta, çatlaklar ve soyulmalar gibi yüzey formlarıyla doğanın sürekli değişen ve evrilen yapısını yansıtmaktadır.

Bununla birlikte, ignimbritin seramik sanatında kullanımı, geçmişteki kaosu bugüne yansıyan izlerini taşıırken, gelecekteki yaratım ve dönüşüm süreçlerine de işaret etmektedir. Doğal döngülerin sanatsal bir anlatıya dönüştüğü bu süreç, sanatçının malzemeyle kurduğu ilişkiyi ve doğayı yeniden yorumlama biçimini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, ignimbritin seramik sanatındaki kullanımı, doğanın yaratıcı ve dönüştürücü gücünün bir temsili olarak ele alınmış, bu bağlamda şiddet ve doğurganlık kavramlarının sanatsal bir bağlamda yeniden üretildiği görülmüştür. Bu araştırma, doğal malzemelerin seramik sanatındaki potansiyeline dikkat çekerek, malzemenin kavramsal ve estetik boyutlarının nasıl derinleştirilebileceğini ortaya koymaktadır.

Kaynaklar

- Akbulut, A., Demir, B. G., & Güngör, N. (2015). Dekoratif Tüfler ve İgnimbrit. Madencilik
- Aşan Yüksel, O. (2014). Doku Kavramı ve Seramik Yüzeylerde Kullanımı. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Balyemez, M. A., ve Başkırkan, H. Seramikte kırmızı renk: kültürel kökenleri ve teknolojisi. *Journal of Arts*, 4(2), 87-103.
- Karasu, B., & Sarıcaoğlu, B. (2019). Aventurin sırlarına genel bir bakış. *El-Cezeri*, 6(1), 140-155.
- Yardımcı, D. (2019). Seramik kaplama malzemelerinde volkanik kayaçların boyar madde olarak kullanımı ve doku olanaklarının deneysel tasarım araştırmaları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

A GEOLOGICAL HERITAGE IN CERAMICS: THE EFFECTS OF IGNIMBRITE ON COLOR AND TEXTURE AND ITS CYCLICAL NATURE

ABSTRACT

Color is one of the most striking elements of ceramic forms and surfaces, emerging primarily as a result of the chemical reactions that glazes undergo during the firing process. The texture perceived on ceramic surfaces is a feature that can be both physically felt and visually experienced, serving as a fundamental component in defining the character of the artwork. The textures created on the surface vary depending on the processing methods of the material, the applied techniques, and the chosen firing processes. Although color and texture may appear to be independent of each other in ceramic forms and surfaces, they are essential components that contribute to the aesthetic and structural integrity of the artwork. This study investigates the alternative color and texture effects achieved through the use of ignimbrite as a raw material on ceramic surfaces, focusing on its cyclical utilization. As a volcanic-origin material, ignimbrite functions as a natural pigment on ceramic surfaces due to the iron oxide and silicate minerals present in its composition. In this study, the ceramic forms were first subjected to a bisque firing at 900 °C, after which ignimbrite pigment was sprayed onto the surface, followed by a second firing at 1200 °C. As a result of this process, it was observed that ignimbrite generated pointillistic textures on ceramic surfaces and provided natural variations in color transitions. Furthermore, the unique forms examined within the framework of the cycle concept make the transformation process of the material visible while also emphasizing the aesthetic and conceptual depth of ceramic art. In this context, the study not only highlights the potential of ignimbrite as a raw material in ceramic art but also contributes to the exploration of alternative surfaces using natural materials.

Keywords: Colour, Texture, Ignimbrite, Cycle